

Beata Filipiak

Instytucjonalne i pozainstytucjonalne działania samorządu gminnego na rzecz wspierania lokalnej przedsiębiorczości

---

Problemy Zarządzania, Finansów i Marketingu 14, 95-104

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

BEATA FILIPIAK

Uniwersytet Szczeciński

**INSTYTUCJONALNE I POZAINSTYTUCJONALNE
DZIAŁANIA SAMORZĄDU GMINNEGO
NA RZECZ WSPIERANIA LOKALNEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI**

Wprowadzenie

Samorząd gminny odgrywa służebną rolę wobec społeczności lokalnej. Społeczność tę tworzą mieszkańcy, przedsiębiorcy, instytucje otoczenia biznesu. Każdy ze wskazanych rodzajów podmiotów jest zainteresowany rozwojem przedsiębiorczości. Mieszkańcy postrzegają w rozwoju przedsiębiorczości nowych miejsc pracy i wzrostu jakości życia. Przedsiębiorcy oczekują dobrego klimatu do rozwoju biznesu, a instytucje biznesu – partnerstwa i wsparcia ze strony samorządu lokalnego dla rozwoju inicjatyw, których celem jest wspieranie przedsiębiorczości. Dlatego też ważne są rozważania dotyczące działań podejmowanych przez gminy w celu wspierania lokalnej przedsiębiorczości. Samorząd gminny może podejmować zarówno instytucjonalne, jak i pozainstytucjonalne działania, których efektem będzie rozwój przedsiębiorczości.

1. Czynniki wpływające na wzrost przedsiębiorczości w regionach

Rozważając czynniki wpływające na wzrost gospodarczy, rozwój przedsiębiorczości i innowacyjność, jednoznacznie można wskazać na jednostki samorządu terytorialnego jako podstawowego kreatora dysponującego instrumentami i narzędziami pobudzającymi aktywność podmiotów. Mimo że samorząd terytorialny dysponuje wieloma narzędziami i instrumentami, konieczne jest, by w swoich decyzjach uwzględniał czynniki istotne dla rozwoju gospodarczego. Przedsiębiorczość jest cechą lub sposobem zachowania się, sprowadza się do gotowości podejmowania i rozwiązywania w sposób twórczy i nowatorski nowych

problemów, wykorzystania szans oraz elastycznego przystosowania się do zmieniających się warunków¹. Rozpatrując czynniki kształtujące przedsiębiorczość i ją hamujące, można wskazać instytucjonalne i pozainstytucjonalne formy działań jednostek samorządu terytorialnego, które będą wspierać lokalną i regionalną przedsiębiorczość.

Do czynników wpływających na rozwój przedsiębiorczości zalicza się: łatwość tworzenia nowych przedsiębiorstw, tanią i wysoko wykształconą siłę roboczą, łatwy dostęp do wiedzy, dostępność komunikacyjną, przejrzysty system podatkowy, możliwość otrzymania korzystnej ceny na pieniądź, dostępność finansowania zewnętrznego, dostęp do nowych technologii, tanie nośniki energii, stabilną sytuację polityczną. Jednocześnie czynnikami hamującymi są: wysoka cena na pieniądź, brak stabilnej polityki wobec przedsiębiorców, wysokie koszty pracy, niestabilność przepisów dotyczących zatrudnienia, korupcja, niekorzystne przepisy podatkowe, niski poziom infrastruktury techniczno-ekonomicznej, długi okres zwrotu z inwestycji, brak planów przestrzennego zagospodarowania². Wskazane czynniki mogą być wzmocnione polityką władz samorządowych, a także zostać osłabione działaniami organów publicznych. Głównie chodzi tutaj o założenia polityki władz samorządowych, jej realizację, elastyczność działania, postrzeganie problemów i na tym tle kreowanie nowych rozwiązań. Te cechy wskazują na kreatywność organów władz samorządowych.

2. Działania instytucjonalne jednostek samorządu terytorialnego

Zwłaszcza w obliczu kryzysu celowe jest podjęcie działań instytucjonalnych na rzecz wspierania przedsiębiorczości przez jednostki samorządu terytorialnego, a zwłaszcza gminy. Do działań instytucjonalnych, które może podjąć samorząd, należy zaliczyć³:

- stworzenie jasnego, prostego i czytelnego dla przedsiębiorców i inwestorów systemu pobierania danin publicznych (w granicach określonych przez prawo),
- posiadanie aktualnego dokumentu „planu zagospodarowania przestrzennego”, który jest podstawą do podejmowania działań inwestycyjnych,

---

¹ B. Stańda, B. Wierzbowska, *Bądź przedsiębiorczy*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2004, s. 9.

² Z. Makiela, *Przedsiębiorczość regionalna*, Difin, Warszawa 2008, s. 11.

³ B. Filipiak, J. Ruszała, *Instytucje otoczenia biznesu. Rozwój, wsparcie, instrumenty*, Difin, Warszawa 2009, s. 99.

- wypracowanie polityki wobec inwestorów i przedsiębiorców, która mogłaby zostać ujęta jako część strategii jednostki samorządu terytorialnego,
- udzielenie wsparcia dla działań powiatowych urzędów pracy oraz wojewódzkiego urzędu pracy (chodzi tu o inicjatywy, które pozwolą na odpowiednie do oczekiwań przedsiębiorców kształtowanie rynku kadr poprzez szkolenia, kursy czy aktywizację bezrobotnych),
- współpracę ze szkolnictwem średnim i wyższym w zakresie kształcenia kadr dla gospodarki, która pozwoli na ich kształcenie ukierunkowane na zapotrzebowanie ze strony przedsiębiorców, uruchomienie cyklu szkoleń pozwalających na podwyższenie kwalifikacji czy też ich zmianę,
- działania podejmowane na rzecz udroźnienia ważnych arterii komunikacyjnych, tworzenie nowych połączeń komunikacyjnych (dróg), co oznacza zarówno podjęcie działań planistycznych, inwestycyjnych, jak i wdrożenie rozwiązań systemu logistyki miejskiej w jednostkach samorządu terytorialnego,
- wprowadzenie jasnego systemu dotyczącego udzielania pomocy publicznej,
- odbiurokratyzowanie procedur, wprowadzenie nowoczesnych systemów obsługi interesanta opartych na e-urzędzie oraz dbałość o przestrzeganie kodeksu etycznego.

Jasny, prosty i czytelny dla przedsiębiorców i inwestorów system pobierania danin publicznych (w granicach określonych przez prawo) powinien być opracowywany w formie informatorów powszechnie dostępnych w formie papierowej (brozury), jak również w formie elektronicznej (w Internecie). Jest to niezwykle ważne, gdyż przedsiębiorcy nie zawsze mogą dotrzeć do odpowiednich przepisów prawa w formie ustaw czy rozporządzeń. Jeszcze trudniej jest dotrzeć przedsiębiorcy do aktów prawa miejscowego, zwłaszcza dotyczących postanowień odnoszących się do danin publicznych. W informatorze byłyby wyjaśnione zawłości prawne w sposób komunikatywny dla przedsiębiorców i lokalnej społeczności. Ponadto w informatorze mogłyby się znaleźć przykłady, jak bezpiecznie stosować prawo podatkowe.

Posiadanie aktualnego planu zagospodarowania przestrzennego jest podstawą do bezpiecznego funkcjonowania na danym terytorium, gwarantuje również możliwość rozwoju inwestycji podejmowanych przez przedsiębiorców. Jest to jednak duży wydatek dla jednostek samorządu terytorialnego i tym samym odwlekany w czasie. Często sami obywatele blokują uchwalenie tego dokumentu, wnosząc odwołania i skargi do jego zawartości. Konieczność uchwalenia planu przestrzennego zagospodarowania jest ważnym elementem funkcjonowania jed-

nostki samorządu terytorialnego, która nie powinna go traktować jako zbędny wydatek.

Wypracowanie polityki wobec inwestorów i przedsiębiorców powinno uwzględniać w szczególności następujące elementy: politykę pozyskiwania inwestorów, politykę gospodarowania gruntami (sprzedaż, wieczyste użytkowanie, dzierżawa, leasing), sporządzenie wykazu gruntów do sprzedaży, pozostających czasowo w wieczystym użytkowaniu czy też dzierżawionych; wypracowanie zasad gospodarowania zasobami, a zwłaszcza polityki cenowej, opracowanie informacji dotyczącej dostępnych usług komunalnych dla przedsiębiorców, wskazanie na kierunki wspierania przedsiębiorczości oraz opracowanie listy branż i działalności preferowanych, wskazanie na zasady gospodarczego wykorzystania środowiska naturalnego (ochrona środowiska i gospodarka odpadami przemysłowymi).

Współpraca i realizacja inicjatyw organów różnych szczebli samorządowych, a zwłaszcza instytucji i komórek odpowiedzialnych za sprawy bezrobocia i stymulowania rozwoju miejsc pracy, może się przejawiać w pozyskiwaniu środków z programu operacyjnego *Kapitał ludzki*. Działania w nim przewidziane są skierowane na odpowiednie do oczekiwań przedsiębiorców kształtowanie rynku kadr przez szkolenia, kursy czy aktywizację bezrobotnych. Z jednej strony chodzi o aktywizację w pozyskiwaniu środków Unii Europejskiej z programu *Kapitał ludzki* na rozwój zasobów, a z drugiej – na działania pobudzające aktywność osób i przedsiębiorców w wykorzystaniu dostępnych środków, współdziałanie w kreowaniu projektów i programów służących przekształceniom strukturalnym na lokalnym lub regionalnym rynku pracy. Ponadto ważne jest działanie zmierzające do uszczelnienia systemu, gdyż środki publiczne zainwestowane w kapitał ludzki powinny być alokowane w lokalne i regionalne przedsiębiorstwa. Na tym tle należy zaakcentować rolę współpracy samorządu i lokalnych przedsiębiorców ze szkolnictwem średnim i wyższym, wykorzystanie potencjału tych instytucji do przeprowadzenia zmian strukturalnych, uruchomienie cyklu szkoleń pozwalających na podwyższenie kwalifikacji czy też tworzenie lokalnej bazy informacyjnej o potrzebach przedsiębiorców w zakresie kadr, do której dostęp mieliby zarówno przedsiębiorcy, placówki szkolne i szkoły wyższe, jak i przedstawiciele samorządów⁴.

---

⁴ *Ibidem*, s. 100.

Podjęcie działań na rzecz udroźnienia ważnych arterii komunikacyjnych, tworzenie nowych połączeń komunikacyjnych (dróg) jest często związane z planowaniem wydatków inwestycyjnych i ich realizacją. To działanie wymaga znacznych nakładów pozyskiwanych z budżetu oraz wsparcia zewnętrznego (na przykład UE). Należy jednak pamiętać, że zmiany w stanie i jakości infrastruktury są czynnikiem pobudzającym rozwój. Tam, gdzie nie ma dobrej sieci dróg, nie inwestują przedsiębiorcy, którym chodzi o szybkość przemieszczania towarów i ładunków.

Nowoczesne systemy logistyczne mogą wspomóc dotychczas stosowane rozwiązania komunikacyjne, rozładowując korki, udrażniając arterie komunikacyjne, tworząc bezkolizyjne rozwiązania dla użytkowników dróg. Takie przedsięwzięcia powinny być jednak wspierane przez samorząd, który może tworzyć lokalne oraz regionalne plany rozwoju infrastruktury drogowej oraz skrupulatnie je realizować. Ważnym elementem jest włączenie różnych środowisk i uzyskanie wsparcia dla tej inicjatywy (lokalny biznes, ekolodzy, lokalna społeczność itp.), powinna temu towarzyszyć chęć stworzenia jak najkorzystniejszych rozwiązań dla wszystkich potencjalnych użytkowników.

Wprowadzenie jasnego systemu dotyczącego udzielania pomocy publicznej w postaci programów pomocy publicznej to kolejny czynnik pobudzający przedsiębiorczość. Jest to niezwykle trudne zadanie, stąd należy wskazać, co przez to pojęcie należy rozumieć i jakie są ograniczenia stosowania takiej pomocy.

Pomocą publiczną jest transfer zasobów przypisywanych władzy publicznej, o ile spełnione są łącznie następujące warunki:

- transfer ten skutkuje przysporzeniem korzyści na rzecz określonego podmiotu, na warunkach korzystniejszych niż rynkowe,
- transfer ten jest selektywny – uprzywilejowuje określone podmioty lub wytwarzanie określonych dóbr,
- w efekcie transferu występuje lub może wystąpić zakłócenie konkurencji,
- transfer ten wpływa na wymianę gospodarczą między krajami członkowskimi.

Obowiązujące prawo reguluje w szczególności:

- dopuszczalność pomocy, czyli przypadki, w których należy uznać jej udzielenie za dozwolone,
- postępowanie w sprawie przygotowania do notyfikacji projektów programów pomocowych, projektów pomocy indywidualnej oraz projektów indywidualnych na restrukturyzację,

- zasady współpracy prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z podmiotami opracowującymi programy pomocowe, podmiotami udzielającymi pomocy, podmiotami ubiegającymi się o pomoc oraz beneficjentami pomocy publicznej,
- zasady reprezentowania Rzeczypospolitej Polskiej przed Trybunałem Sprawiedliwości i sądami pierwszej instancji w sprawach z zakresu pomocy publicznej,
- zasady kontaktowania się Komisji Europejskiej z podmiotami udzielającymi pomocy publicznej i jej beneficjentami,
- zasady i tryb zwrotu pomocy publicznej,
- zasady monitorowania pomocy publicznej.

Te wskazania powinny być brane przy tworzeniu systemu udzielania pomocy publicznej przedsiębiorcom przez daną jednostkę samorządu terytorialnego.

Transfer zasobów, poza najprostszą formą, jaką jest bezzwrotne przekazanie danemu podmiotowi środków pochodzących z budżetu jednostki samorządu terytorialnego, może przybrać również inne formy, a w szczególności⁵:

- obniżenie obciążeń podatkowych i parafiskalnych (ulga podatkowa, umorzenie lub odroczenie płatności podatku bądź innej daniny publicznej),
- przeniesienie własności składników majątkowych (na przykład przez sprzedaż lub wniesienie aportem do spółki) lub oddanie takich składników majątkowych w użytkowanie (na przykład poprzez zawarcie umowy dzierżawy albo najmu),
- udzielenie pożyczki lub innej formy finansowania zwrotnego,
- udzielenie gwarancji lub poręczenia (na przykład gwarancje Skarbu Państwa),
- objęcie akcji/udziałów w spółce prawa handlowego.

Wskazane transfery stanowią podstawę do budowy właściwych instrumentów pomocy publicznej. Należą do nich⁶:

1. Granty i zwolnienia podatkowe – całość pomocy przyznawana jest przedsiębiorcy. W pierwszej grupie są granty, które są przyznawane bezpośrednio z budżetu państwa. Do drugiej zalicza się pomoc przyznawaną poprzez system podatkowy lub system ubezpieczeń społecznych.

---

⁵ *Pomoc publiczna w programach operacyjnych 2007–2013*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2008, s. 9.

⁶ B. Filipiak, *Pomoc publiczna jako determinanta rozwoju lokalnego*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 437, Szczecin 2006, s. 25–40.

2. Miękkie pożyczki i odroczenia podatkowe – pomoc stanowią odsetki, których nie uiści przedsiębiorca.
3. Zaangażowanie kapitałowe w postaci nabywania udziałów w określonym przedsięwzięciu.
4. Gwarancje – udzielone poręczenie przez organ publiczny przedsiębiorcy, w którym organ publiczny zobowiązuje się spłacić kredyt za przedsiębiorcę w sytuacji, kiedy zobowiązanie nie zostanie spłacone. Jest to istotna forma pomocy, stanowiącej zabezpieczenie wiarygodności.

Pomocy publicznej nie można stosować wybiórczo, musi być skierowana do wszystkich podmiotów i dostępna na tych samych warunkach. Ponadto pomoc publiczna jest udzielana selektywnie lub ze środków publicznych i jest związana z przysporzeniem przedsiębiorcy korzyści ekonomicznej na warunkach korzystniejszych od oferowanych na rynku. O szczegółowych zasadach należy pamiętać, tworząc programy pomocy. O nich również muszą pamiętać przedsiębiorcy, korzystając z pomocy publicznej⁷.

Udzielając pomocy publicznej, organy samorządu terytorialnego zawsze kierować się muszą uzasadnionym ważnym interesem podatnika lub interesem publicznym. Należy nadmienić, że te pojęcia nie zostały zdefiniowane, ale w orzecznictwie interesem publicznym jest pewna potrzeba (dobro), której zaspokojenie powinno służyć zbiorowości lokalnej lub całemu społeczeństwu, natomiast ważny interes podatnika to sytuacja wyjątkowa, powstała z powodów nadzwyczajnych i losowych, powodująca brak możliwości uregulowania przez przedsiębiorcę zobowiązań na zasadach ogólnych.

Jak z tego wynika, polityka pomocy publicznej powinna być jednolicie stosowana do wszystkich podmiotów, wymaga również opracowania projektów programów pomocowych, które podlegają akceptacji Urzędu Ochrony Konsumentów i Konkurencji (UOKiK) oraz wymagają decyzji Komisji Europejskiej w zakresie ich stosowania. Takie działania zasadzają się nie tylko na gruntownym przygotowaniu i wiedzy, ale dają podstawę do tworzenia relacji partnerskich i inwestorskich. Należy zaznaczyć, że najczęściej samorzady wykorzystują ten instrument do pozyskania inwestorów (poprzez udzielenie im ulg inwestycyjnych), jak

---

⁷ Istnieją inne zasady pomocy publicznej. Szerzej B. Filipiak, *Drugi i trzeci sektor w realizacji zadań publicznych. Wybrane problemy teorii i praktyki*, WSIE, Szczecin 2004, rozdz. 3.

również w celu aktywizacji rynku pracy (powiązanie ulg z zatrudnieniem osób zamieszkujących daną jednostkę samorządu terytorialnego)⁸.

Nie bez znaczenia dla rozwoju przedsiębiorczości jest odbiurokratyzowanie procedur, wprowadzenie nowoczesnych systemów obsługi interesanta opartych na e-urzędzie oraz dbałość o przestrzeganie kodeksu etycznego. Oznacza to, że funkcjonowanie urzędów administracji publicznej również wymaga wielu fundamentalnych zmian w dziedzinie zarządzania i obsługi klienta. Coraz częściej administracja publiczna w Polsce wykorzystuje w celu podwyższania jakości swoich usług koncepcje stosowane w krajach o wysoko rozwiniętej demokracji. Do wskazanych koncepcji należą: New Public Management (NPM), New Public Administration (NPA), ISO 9000:2000, Model EFQM (European Foundation for Quality Management), Model CAF (Common Assessment Framework), e-Government. Podejmowane są również działania zmierzające do uruchomienia sprawnego i efektywnego aparatu administracji publicznej. Znaczące dla wskazanych koncepcji jest wprowadzenie koncepcji e-urzędu, co pozwala na obsługę klientów za pośrednictwem urzędzeń elektronicznych. Dla klienta i urzędnika oznacza to oszczędność czasu, szybkość obsługi oraz możliwość szybkiego pozyskania informacji o zaawansowaniu realizacji sprawy. Oprócz tych zmian, ważne staje się odpowiednie wyposażenie urzędu w sprzęt elektroniczny, komputerowy oraz oprogramowanie. Elementem niezbędnym jest serwis, który podwyższy sprawność działania oraz szkolenia „branżowe” dla urzędników w zakresie wykorzystania nowoczesnych programów i platform internetowych. Wsparcie działań edukacyjno-szkoleniowych wiąże się z koniecznością dokonania zmian ustawowych, w których wskazano by kierunki doskonalenia zawodowego urzędników samorządowych i centralnych (tak zwanej służby cywilnej)⁹.

3. Działania pozainstytucjonalne jednostek samorządu terytorialnego

Dla rozwoju przedsiębiorczości znaczenie ma podjęcie przez samorząd lokalny działań pozainstytucjonalnych. Wśród tego typu rozwiązań należałoby wymienić w szczególności¹⁰:

---

⁸ B. Filipiak, *Programy wspierania rozwoju lokalnej przedsiębiorczości – stadium przypadku*, w: *Gospodarka lokalna i regionalna w teorii i praktyce*, red. D. Strahl, Prace Naukowe AE we Wrocławiu nr 1161, Wrocław 2007, s. 434–443.

⁹ B. Filipiak, J. Ruszała, *op.cit.*, s. 103.

¹⁰ *Ibidem*, s. 104.

- Lobbying wśród instytucji finansowych, działania na rzecz tworzenia przedstawicielstw instytucji finansowych, na przykład punktów informacyjnych, konsultacyjnych, małych oddziałów. Te działania mogą wpłynąć na ułatwienia w pozyskaniu kapitału przez przedsiębiorców czy też wymaganego przez potencjalnego dawcę kapitału zabezpieczenia. Tworzenie klubów politycznych, których zadaniem jest prowadzenie negocjacji politycznych, wypracowywanie wspólnych rozwiązań mających na celu nie tylko zapewnienie stabilności politycznej (tak ważnej dla rozwoju przedsiębiorczości), ale również wspólne wypracowywanie kreatywnych rozwiązań dla rozwoju przedsiębiorczości, które mogłyby stanowić podstawę uchwał organów władz samorządowych.
- Prowadzenie lobbyngu w administracji rządowej, sejmie i senacie na rzecz zmian niekorzystnego prawa dla przedsiębiorców (podatkowego, polityki zatrudnienia).
- Prowadzenie lobbyngu w ramach centralnych inwestycji infrastrukturalnych, korzystnych dla rozwoju lokalnej i regionalnej przedsiębiorczości, które zlokalizowane byłyby w całości lub w części na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego, a które gwarantowałyby dostęp do nich lokalnych i regionalnych przedsiębiorców.

Rozwój lokalnej przedsiębiorczości jest jednym z kluczowych czynników przyczyniających się do lokalnego wzrostu gospodarczego i bogacenia społeczeństw. Dlatego też samorząd terytorialny, zwłaszcza gminny, musi wykształcić nie tylko umiejętności kreowania i realizacji dobrych strategii rozwojowych, ale przede wszystkim:

- współpracy i współdziałania z przedsiębiorcami, w celu opracowania programów wsparcia dla rozwoju przedsiębiorczości;
- współdziałania z wyspecjalizowanymi instytucjami otoczenia biznesu, w celu wsparcia lokalnego biznesu;
- wpisania się w rządowe programy wspierania lokalnych inicjatyw gospodarczych (zwłaszcza bazujących na wykorzystaniu środków Unii Europejskiej w obszarach innowacyjności, kapitału ludzkiego, wykorzystania nowych technologii, zrównoważonego rozwoju);
- współdziałania z innymi samorządami terytorialnymi (kooperacja pozioma i pionowa), w celu łączenia sił i kreowania biegunów wzrostu;
- szerszego wykorzystania instrumentów wspierania przedsiębiorczości dozwolonych prawem dla jednostek samorządu terytorialnego, zwłaszcza kreowania na tej bazie współpracy z instytucjami otoczenia biznesu.

Podsumowanie

Rozwój lokalnej przedsiębiorczości staje się wyzwaniem dla organów władzy lokalnej, by dostrzegać nie tylko problemy socjalne, ale również wspierać sferę gospodarczą, bo właśnie ona przyczynia się do szybkiego rozwiązywania problemów społecznych. Przedsiębiorczość jest siłą rozwoju lokalnego, a podejmując decyzje o jej wsparciu, tworzy się skuteczne strategie i umacnia lokalną przedsiębiorczość.

Podsumowując, należy stwierdzić, że gmina jest szczególnym podmiotem kreującym rozwój. Dzisiaj wiadomo, że bez samorządu gminnego społeczeństwo nie osiągnie wyższego poziomu życia. Gminy, stymulując rozwój lokalnej przedsiębiorczości, interweniują w lokalny rynek, angażują instytucje finansowe w procesy finansowo-kapitałowego wsparcia przedsiębiorczości, kreują nowoczesne inicjatywy pozwalające rozwijać się biznesowi.

Rozpatrując zarówno rozwiązania teoretyczne, jak i obserwując praktykę, należy stwierdzić, że liczne grono jest przeciwne interwencji władz samorządowych, jednocześnie społeczeństwo domaga się interwencji i wsparcia, zwłaszcza w dobie kryzysu, gdy wszystkie wysiłki są skierowane na jego przezwycięzenie.

INSTITUTIONAL AND EXTRA INSTITUTIONAL ACTIVITIES OF THE LOCAL GOVERNMENT IN THE INTEREST OF SUPPORTING OF THE LOCAL ENTERPRISE

Summary

The article presents directions of the activity of the local government for the purpose of supporting of the enterprise. The author talked over both possibilities of the utilization of first-hand tools , as and indirect. One evidenced the extra institutional support of the enterprise.

Translated by Beata Filipiak